

پیش‌انگاره^۱ و فراز و نشیب‌های آن در ترجمهٔ دوبلهٔ فیلم

زهرا سالاری^۱، (دانشجوی دکتری مطالعات ترجمه، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران)
علی خزاعی‌فرید^۲، (دانشیار مطالعات ترجمه، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران) (نویسنده مسئول)

صص: ۱۶۱-۱۸۰

چکیده

ترجمه فرآیندی است که نیازمند سطح بالایی از دانش در زبان مبدأ و مقصد است. محدود کردن این دانش به سطح واژگان و ساخت دستوری متن، گاه منجر به تولید ترجمه‌ای مغایر با متن مبدأ و حتی در برخی موارد، نامفهوم می‌گردد. ترجمهٔ فیلم نیز از این مساله مستثنی نیست. در واقع برای آنکه فیلمی برای مخاطبان قابل‌درک باشد و بتوانند لذت کافی را از تماشای آن ببرند لازم است تا مترجم سطح مورد رضایتی از دانش داشته باشد و بتواند از آن بهره کافی را ببرد. یکی از چالش‌هایی که دانش و تسلط مترجمان را در بوتۀ آزمایش می‌گذارد بُعد کاربردشناختی^۲ متن است. این بُعد لایه‌های زیادی را دربرمی‌گیرد که یکی از این لایه‌ها، پیش‌انگاره است. پژوهش حاضر سعی دارد تا با بررسی تمامی موارد پیش‌انگاره و در نظر گرفتن شیوهٔ ترجمهٔ آنها در چهار فیلم انگلیسی‌زبان (ناتینگ هیل^۳، فهرست آرزوها^۴، هدیه‌ی نهایی^۵ و من هنوز آلیس هستم^۶) که به فارسی دوبله شده‌اند، موارد اختلاف میان نسخهٔ اصلی و دوبلهٔ فیلم‌ها را از لحاظ پیش‌انگاره و همچنین

۱. presupposition

۲. pragmatic

۳. Notting Hill

۴. The Bucket list

۵. The ultimate gift

۶. Still Alice

چگونگی عملکرد برخی از مترجمان هنگام مواجه شدن با این بُعد کاربردشناختی را مورد بررسی قرار دهد. تحلیل‌های صورت گرفته نشان می‌دهد که از نظر پیش‌انگاره در نسخه اصلی و دوبله این فیلم‌ها در مواردی اختلاف وجود دارد و مترجمان جهت ترجمه پیش-انگاره به راهکارهایی متوسل می‌شوند.

کلیدواژه‌ها: کاربردشناسی، پیش‌انگاره، ترجمه، دوبله، شیوه ترجمه.

مقدمه

انتظار می‌رود که کسی که در جایگاه مترجم دست به ترجمه متن می‌زند دانشی کافی در تمامی لایه‌های آشکار و پنهان متن داشته باشد و بتواند از این دانش در جهت تولید ترجمه‌ای رسا، قابل فهم و درعین حال وفادار استفاده کند. مترجم برای اینکه متنی را درست ترجمه کند لازم است با پیش‌انگاره‌های فرهنگ مبدأ و مقصد به صورت کامل آشنایی داشته باشد (فاوست^۱، ۱۹۹۷: ۱۲۶). به عبارت دیگر، پیش‌انگاره نقشی اساسی در فرآیند تصمیم‌گیری مترجم و اینکه چه اطلاعاتی را و چگونه انتقال دهد، دارد. (کوئی و ژا^۲، ۲۰۱۴: ۳۹). پیش‌انگاره مانع بزرگی در ترجمه محسوب می‌شود زیرا انتقال مسائل فرهنگی در ترجمه با پیش‌انگاره همراه است (ال گمال^۳، ۲۰۰۱: ۳۷).

جیوان^۴ (۱۳۵-۱۹۸۹: ۱۳۶) معتقد است که سرچشمه اطلاعات پیش‌انگاره بافت موقعیتی^۵، موقعیتی^۵، بافت کلی^۶ و بافت گفتمانی^۷ مشترک است. زمانی که مترجم نتواند مفهوم را به-درستی انتقال دهد منجر به از بین رفتن معنای محتوایی^۸ متن مبدأ و یا اضافه کردن پیش‌انگاره-انگاره‌ای جدید -که در متن مبدأ نیست- به متن مقصد می‌شود. با این اوصاف، پژوهش حاضر

۱. Fawcett

۲. Cui & Zhao

۳. El Gamal

۴. Givón

۵. situational context

۶. generic context

۷. discourse context

۸. thematic meaning

به دو پرسش می‌پردازد: ۱- بسامد اختلاف میان نسخهٔ اصلی و دوبلهٔ این فیلم‌ها از لحاظ پیش‌انگاره چقدر است؟ ۲- مترجمان در مواجهه با این موارد اختلاف، چه راهکارهای ترجمه‌ای را به‌کار گرفته‌اند و بسامد هر کدام از این راهکارها چقدر است؟

پیشینهٔ تحقیق و چارچوب نظری

مسألهٔ ترجمهٔ پیش‌انگاره تاکنون موضوع برخی از پژوهش‌ها بوده است. حسن (۲۰۱۱) در کتاب *ترجمه ادبی: جنبه‌های معنای کاربردشناختی*^۱ ترجمهٔ سه‌گانه نجیب محفوظ را با نسخه اصلی از لحاظ کاربردشناختی مورد بررسی قرار می‌دهد. وی در این اثر به جنبه‌هایی همچون کنش گفتار، پیش‌انگاره، معنای تلویحی، ادب و اشاره می‌پردازد. با مقایسه‌ی نسخهٔ اصلی و ترجمه به این نتیجه می‌رسد که در ترجمه ناهماهنگی‌های زیادی از لحاظ کاربردشناختی با نسخهٔ اصلی وجود دارد. در خیلی از موارد کنش گفتار، معنای تلویحی و پیش‌انگارهٔ نسخهٔ مبدأ در مقصد به‌صورت صحیح انتقال پیدا نکرده است.

برخی دیگر از محققان نیز به‌طورکلی به بررسی مسألهٔ کاربردشناسی در ترجمه پرداخته‌اند. برای مثال تریکی^۲ (۲۰۱۳) پژوهشی بر روی دانشجویان سال چهارم ترجمه انجام می‌دهد و خطاهای کاربردشناختی آنها را در ترجمهٔ یک متن بررسی می‌کند و در آخر به این نتیجه می‌رسد که دانشجویان در اکثر موارد به جنبه‌های کاربردشناختی متن توجه نمی‌کنند. آنها این ابعاد را بدون توجه به بافت و به‌صورت تحت‌اللفظی ترجمه می‌کنند که منجر به خطا می‌شود. از این رو، دانشجویان در دانشگاه باید مسائل مربوط به کاربردشناسی را بیاموزند و آنها را در ترجمهٔ خود به‌کارگیرند.

کوئی و ژا (۲۰۱۴) نیز مسألهٔ پیش‌انگاره را در مطالعات ترجمه مورد بررسی قرار می‌دهند. آنها پیش‌انگاره را در ارتباط با بافت بررسی می‌کنند. ایشان با مطالعهٔ موردی یک متن تبلیغاتی ژاپنی و بررسی متن اصلی و ترجمهٔ آن، اهمیت پیش‌انگاره را نشان می‌دهند. آنها معتقدند اگرچه پیش‌انگاره گاهی به‌صورت ناخودآگاه است، اما مترجمان می‌توانند به‌صورت آگاهانه از

۱. Literary Translation: Aspects of Pragmatic Meaning

۲. Triki

این مساله برای تولید ترجمه‌ای اقدام کنند که نیازها و انتظارات مخاطبان مقصد را فراهم می‌کند.

صمیمی و عباسی (۲۰۱۴) نیز در تحقیقی، ترجمه پیش‌انگاره‌های فرهنگی را در ترجمه فارسی به انگلیسی دو داستان «بوف کور» و «مدیر مدرسه» مورد بررسی قرار می‌دهند. ایشان به بررسی راهکارهایی که در این ترجمه‌ها استفاده شده است می‌پردازند و بهترین آنها را که می‌تواند تأثیری شبیه به متن مبدأ در خواننده ایجاد کند مشخص می‌کنند. ایشان متوجه می‌شوند که در بسیاری از موارد پیش‌انگاره‌های فرهنگی به صورت لفظ‌گرا^۱ ترجمه شدند. جایگزینی^۲ بهترین شیوه‌ای بود که در این ترجمه‌ها استفاده شده بود. این شیوه بیش‌تر در مورد فرهنگ‌هایی مناسب است که شباهت زیادی با یکدیگر دارند. بعداز آن افزایش^۳ و توضیح^۴ و درنهایت حذف^۵، وام‌گیری^۶ و ساخت‌واژه^۷ راهکارهایی بودند که به کارگرفته شدند.

رفعیان (۲۰۱۶) همچنین در پژوهشی رابطه میان درک جنبه‌های کاربردشناختی و کیفیت ترجمه عناصر فرهنگی را بررسی می‌کند. وی بدین منظور ۶۰ دانشجوی سال آخر کارشناسی رشته‌ی مترجمی زبان انگلیسی یکی از دانشگاه‌های ایران را انتخاب کرد. ابزار تحقیق شامل یک تست درک کاربردشناختی (شامل ۴۰ تست از فایل صوتی که مکالمه‌ی بین یک خانم و آقا بود که دانشجویان باید با گوش دادن به آن به سؤالات چهارگزینه‌ای پاسخ می‌دادند) و یک متن فرهنگی (اخباری از صدای آمریکا) بود. نتایج نشان داد که درک کاربردشناختی متن و کیفیت ترجمه به یکدیگر مرتبط است و دانشجویانی که ابعاد کاربردشناختی متن را بهتر درک کرده‌اند، کیفیت ترجمه بالاتری دارند؛ بنابراین مدرّسان ترجمه باید جنبه‌های کاربردشناختی متن مبدأ و مقصد و تمایز بین این جوانب در دو زبان را به دانشجویان ترجمه آموزش دهند.

---

۱. literal

۲. substitution

۳. addition

۴. definition

۵. omission

۶. borrowing

۷. lexical creation

یول^۱ در کتابی که با عنوان کاربردشناسی^۲ منتشر کرده است کاربردشناسی را مطالعه و بررسی معنا آن‌گونه که کاربران از آن استفاده و آن را تفسیر می‌کنند تعریف می‌کند (یول، ۱۹۹۶: ۳). نکات کلیدی آن نیز شامل این موارد است: اشاره^۳، ارجاع^۴، کنش‌های گفتار^۵، استلزام^۶، پیش‌انگاره^۷ و معنای تلویحی^۸ (بابلیتز و نوریک، ۲۰۱۱: ۹).

پیش‌انگاره شامل اطلاعاتی است که گوینده آنها را در بافت کلام به صورت مفروض در نظر می‌گیرد (پاتس^{۱۰}، ۲۰۱۵: ۳). کوئی و ژا (۲۰۱۴: ۳۵) مسألهٔ پیش‌انگاره در ترجمه را با ارجاع موضوع بافت و موقعیت تعریف می‌کنند؛ زیرا ترجمه فعالیتی است که در بافت ارتباطی روی می‌دهد؛ بنابراین از دیدگاه ایشان، پیش‌انگاره همان تصوّراتی است که مترجمان از بافت مقصد، خواننده و انتظارات و نیازهای آنها دارند (کوئی و ژا، ۲۰۱۴: ۳۴).

درواقع فهم گفتمان متن چیزی فراتر از درک معنایی است که صراحتاً بیان شده است. فهم عمیق‌تر متن که با اطلاعات بافتی متن در ارتباط است نیازمند درک پیش‌انگاره‌های آن متن است (اسبیس^{۱۱}، ۱۹۹۹: ۳۲۴). پیش‌انگاره مسألهٔ مهمی در ترجمه است، زیرا اطلاعات بافتی و فرازبانی را به ساختار زبانی پیوند می‌دهد (ارمان^{۱۲}، ۱۹۹۳: ۱۵۰).

در فرآیند ترجمه ممکن است مترجم آن دانشی را که نویسنده‌ی متن مبدأ برای خوانندگان به صورت پیش‌انگاره در نظر گرفته است درک نکند. درواقع، مترجم باید میزان دانشی را که خوانندگان به صورت پیش‌انگاره دارند تخمین بزند که البته کاری دشوار است. در این حالت، مترجم می‌تواند خوانندگان را افرادی کاملاً بی‌اطلاع از دانش پیش‌انگارهٔ متن در نظر گیرد و

۱. Yule

۲. pragmatics

۳. deixis

۴. reference

۵. speech acts

۶. entailment

۷. presupposition

۸. implicature

۹. Bublitz & Norrick

۱۰. Potts

۱۱. Sbisà

۱۲. Ehrman

اطلاعات را به صورت کامل در اختیار ایشان قرار دهد و یا هیچ‌گونه اطلاعاتی فراهم نکند و ایشان را در ابهام نگه دارد (فاوست، ۱۹۹۷: ۱۲۵). پس مترجم برای اینکه متنی را درست ترجمه کند، لازم است با پیش‌انگاره‌های فرهنگ مبدأ و مقصد به صورت کامل آشنایی داشته باشد (فاوست، ۱۹۹۷: ۱۲۶).

به عقیده‌ی استالناکر (۱۹۷۳: ۴۴۷) مسأله پیش‌انگاره نباید صرفاً با توجه به معنی و محتوای جملات بررسی گردد بلکه باید جملات در ارتباط با اعتقادات، انتظارات و اهداف افرادی که آن جملات را به زبان می‌آورند در نظر گرفته شوند که این دیدگاهی کاربردشناختی است. اگر مترجم پیش‌انگاره متن مبدأ را در متن مقصد به صورت صریح ترجمه کند باعث می‌شود معنای متن مبدأ مختل شود و متنی با ساختار محتوایی متفاوت تولید شود. در واقع، ترجمه خوب ترجمه‌ای است که صرفاً محتوای معنایی متن مبدأ را انتقال ندهد؛ بلکه محتوای کاربردشناختی را نیز دربرگیرد (ال‌گمال، ۲۰۰۱، ص ۳۷). ال‌گمال (۲۰۰۱) انواع پیش‌انگاره را به این صورت تقسیم‌بندی می‌کند:

۱. پیش‌انگاره‌های وجودی که شامل: گزاره‌های معرفه^۱، اسامی خاص و ضمائر می‌شود. برای مثال در جمله زیر، گوینده با این پیش‌انگاره که یک یخچال و ماهی وجود دارد این جمله را به شنونده می‌گوید (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۱):

The fish is in the fridge.

۲. پیش‌انگاره‌های حقیقی که شامل مواردی هستند که با افعالی از این قبیل می‌آیند: تأسف خوردن، آگاه بودن، درک کردن، خوشحال بودن، بی‌تفاوت بودن و ... (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۲):

Kathy regretted that her husband was careless (**Presupposition:** Kathy's husband was careless).

۳. پیش‌انگاره‌هایی که تغییر حالتی^۲ را نشان می‌دهند؛ به این معنا که حالتی قبلاً وجود داشته است اما دیگر وجود ندارد. افعالی مانند شروع کردن، متوقف کردن، ادامه دادن، ترک کردن، رفتن، رسیدن (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۲):

He stopped smoking (**Presupposition:** He used to smoke).

۱. definite expressions

۲. change-of-state

۴. پیش‌انگاره‌هایی که ناشی از گزاره‌های تکرارشونده^۱ هستند. این گزاره‌ها شامل مواردی هستند مانند دوباره، یک‌بار دیگر، به حالت اول بازگرداندن، تکرار کردن و ... (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۲):

The police arrested him again. (**Presupposition:** The police arrested him before).

۵. گزاره‌هایی که نشان‌دهندهٔ این است که گوینده معتقد است مخاطب اشتباهی را مرتکب شده است. افعالی مانند نقد کردن، سرزنش کردن و متهم کردن این حالت را نشان می‌دهند (فیلمور، ۱۹۶۹ به نقل از ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۲):

The president was accused of lying to the people. (**Presupposition:** Lying to the people is "bad" from the speaker's point of view).

۶. پیش‌انگاره‌های ساختاری^۲ نوعی دیگر از پیش‌انگاره‌ها هستند که انواعی دارند. یک دسته آنها عبارات قیدی شامل علائم زمانی همچون: قبل از، از زمانی که، درحالی که و ... می‌شود. دسته دیگر شامل ساختارهای گسسته و شبه‌گسسته^۳ است. این ساختارها بر توزیع اطلاعات قدیم و جدید تأثیر می‌گذارند و پیش‌انگاره را انتقال می‌دهند. در ساختارهای گسسته، اطلاعات جدید در پایان عبارات اصلی می‌آیند و تمرکز اطلاعات را نشان می‌دهند. جملهٔ گسسته جمله‌ای است که معمولاً با حرف اضافه‌ی (it) شروع می‌شود و بعد از آن فعل (to be) و سپس عبارتی با (who) یا (that) می‌آید. پیش‌انگارهٔ این‌گونه ساختارها، معمولاً، بعد از قسمت (wh-) می‌آید (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۴):

It was his wife who reported him to the police. (**Presupposition:** Somebody reported him).

ساختارهای شبه‌گسسته، معمولاً با (what) آغاز می‌شوند و با یک عبارت اسمی تمام می‌شوند. در این ساختارها، تأکید و تمرکز بر عبارت اسمی است (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۴):

What made him mad was that his wife reported him to the police. (**Presupposition:** Something made him mad).

۷. برخی از پیش‌انگاره‌ها ناشی از قیاس و مقابله هستند. کلماتی از جمله: دوباره و همچنین نشان‌دهندهٔ این پیش‌انگاره‌اند (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۴):

۱. iterative

۲. structural

۳. cleft and pseudo-cleft constructions

I called him back.

۸. برخی دیگر ناشی از بندهای موصولی تحدیدی^۱ هستند. در این بندها، معنا محدود به معنای عبارت اسمی نیست. پیش‌انگاره این جملات از این جهت است که اگر فعل اصلی را که خارج از بند موصولی است منفی کنیم، تأثیری روی آن بند نمی‌گذارد (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۴):

President Sadat, who signed a peace treaty with Israel, was assassinated in ۱۹۸۱.

۹. دسته‌ای از پیش‌انگاره‌ها ناشی از شرطی خلاف واقع^۲ هستند. در این حالت آن چیزی که پیش‌انگاشته می‌شود خلاف واقعیت است. این دسته از پیش‌انگاره‌ها گاهی با افعالی مانند «wish» و «pretend» هم می‌آیند (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۵):

If Mary had come ten minutes earlier, she would have seen James.
(**Presupposition:** Mary had not come ten minutes earlier).

۱۰. برخی از پیش‌انگاره‌ها ناشی از فرم سؤالی هستند. مثلاً در نمونه‌ی زیر این پیش‌انگاره وجود دارد که اتفافی روی داده است. این نوع پیش‌انگاره تنها نوعی است که با منفی کردن از بین می‌رود (ال‌گمال، ۲۰۰۱: ۵۵):

What happened to the coalition?

محققان تاکنون دسته‌بندی‌های زیادی را برای راهکارهای ترجمه ارائه کرده‌اند. در پژوهش حاضر از دسته‌بندی چسترمن^۳ (۲۰۱۶) استفاده می‌شود. چسترمن (۲۰۱۶: ۱۰۴) راهکارهای ترجمه را به سه دسته دستوری^۴، واژگانی^۵ و کاربردشناختی^۶ تقسیم می‌کند. رویکرد دستوری شامل شیوه‌هایی از ترجمه است که فرم مبدأ را تغییر می‌دهند. رویکرد واژگانی شامل آن دسته از شیوه‌ها است که تغییر معنا را دربرمی‌گیرند. راهکارهای کاربردشناختی نیز دربرگیرنده آن دسته از شیوه‌ها هستند که پیغام را تغییر می‌دهند و به گونه‌ای، شیوه‌های واژگانی و دستوری را نیز شامل می‌شوند. وی دسته‌بندی ده‌گانه‌ای از شیوه‌های کاربردشناختی ترجمه ارائه می‌دهد:

۱. nonrestrictive relative clauses

۲. counterfactual conditionals

۳. Chesterman

۴. syntactic strategies

۵. semantic strategies

۶. pragmatic strategies

- ۱- فیلتر فرهنگی^۱: این رویکرد شامل طبیعی‌سازی^۲، بومی‌سازی^۳ و اقتباس^۴ است که در آن، آیتم‌های فرهنگی مبدأ به معادل کارکردی^۵ یا فرهنگی مقصد تبدیل می‌شوند (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۴)؛
- ۲- تغییر صراحت^۶: در این شیوه مترجم یا اطلاعاتی را به متن مبدأ اضافه و به این صورت آنچه را که در مبدأ به صورت تلویحی بیان شده است صراحتاً بیان می‌کند (تصریح‌سازی) و یا حالت عکس آن، یعنی اطلاعاتی را که در مبدأ صراحتاً بیان شده به صورت تلویحی بیان می‌کند (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۵)؛
- ۳- تغییر اطلاعات^۷: در این شیوه مترجم یا اطلاعاتی را به متن مبدأ اضافه و یا اطلاعاتی را از آن حذف می‌کند (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۶)؛
- ۴- تغییر بینافردی^۸: این راهکار شامل تغییراتی همچون تغییر در سطح رسمی بودن و یا واژگان فنی متن مبدأ است (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۶)؛
- ۵- تغییر کنش غیر بیانی^۹: شامل تغییر کنش گفتار می‌شود. برای مثال تغییر فعل از حالت خبری به امری (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۷)؛
- ۶- تغییر پیوستگی^{۱۰}: شامل تغییر در ترتیب منطقی متن در سطح موضوعی^{۱۱} می‌شود (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۷)؛
- ۷- ترجمهٔ جزئی^{۱۲}: شامل ترجمه‌های جزئی مانند خلاصه^۱ می‌شود (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۸)؛

---

۱. cultural filtering

۲. naturalization

۳. domestication

۴. adaptation

۵. functional equivalence

۶. explicitness change

۷. information change

۸. interpersonal change

۹. illocutionary change

۱۰. coherence change

۱۱. ideational level

۱۲. partial translation

۸- تغییر قابلیت رؤیت^۲: در اینجا حضور مترجم در ترجمه قابل ملاحظه است. استفاده از پانویس و یا سایر توضیحات مترجم، منجر می‌شود که حضور مترجم بیش‌تر حس شود (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۸)؛

۹- ویرایش^۳: ویرایش متن اصلی که بد نوشته شده است (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۸)؛

۱۰- سایر تغییرات کاربردشناختی^۴: شامل تغییراتی همچون طرح متن و یا گویش است (چسترمن، ۲۰۱۶: ۱۰۹).

روش پژوهش

در پژوهش حاضر به‌منظور بررسی پیش‌انگاره و عملکرد مترجمان هنگام ترجمه آن در دوبله فیلم، چهار فیلم «ناتینگ هیل»، «فهرست آرزوها»، «هدیه نهایی» و «من هنوز آلیس هستم» انتخاب شد. زبان اصلی همگی این فیلم‌ها انگلیسی است و به فارسی دوبله شده‌اند. دلیل انتخاب این فیلم‌ها این است که دوبله آنها توسط شرکت‌های معتبر انجام شده و بارها از شبکه‌های مختلف صداوسیما ایران پخش شده‌اند. ابتدا نسخه اصلی و دوبله همگی این فیلم‌ها به‌صورت کامل نوشته و با تمام جزئیات تحلیل شدند. روش تحلیل داده‌ها، تحلیل محتوای^۵ است. این شیوه شامل دو روش کمی و کیفی است که اولی جهت شمارش کلمات و اصطلاحات آشکار متن و دومی به‌منظور واکاوی مفاهیم، اصطلاحات و ارتباط بین آنها مورد استفاده قرار می‌گیرد (مومنی‌راد و دیگران، ۲۰۱۳: ۱۸۷). در واقع، مراد از محتوا در این روش هرگونه سند روابط انسانی اعم از کتب، مقالات، سایت، موسیقی، فیلم و ... است (مومنی‌راد، ۲۰۱۳: ۱۹۰)؛ بنابراین پژوهش حاضر هر دو نوع کمی و کیفی را دربرمی‌گیرد. در مشخص کردن نوع پیش‌انگاره و ترجمه آنها از نوع کیفی و در تعیین بسامد و گدگذاری کل پیش‌انگاره‌های موجود در نسخه اصلی فیلم‌ها و تعداد موارد اختلاف نسخه‌های مبدأ و مقصد از لحاظ پیش‌انگاره و همچنین بسامد راهکارهای ترجمه‌ای آنها از نوع کمی استفاده شده است. دسته-

۱. summary

۲. visibility change

۳. transediting

۴. other pragmatic changes

۵. content analysis

بندی ال‌گمال (۲۰۰۱) از انواع پیش‌انگاره نیز به‌عنوان چارچوب نظری پژوهش به‌منظور مشخص کردن نوع پیش‌انگاره‌ها در نظر گرفته شده است. جهت تعیین راهکار ترجمه‌ای نیز از دسته‌بندی کاربردشناختی چسترمن استفاده شده است.

ارائه و تحلیل داده‌ها

در ادامه با ذکر نمونه‌هایی از این فیلم‌ها، موارد اختلاف از لحاظ پیش‌انگارهٔ مبدأ و مقصد و چگونگی عملکرد مترجمان هنگام مواجه شدن با این مقوله‌ی کاربردشناختی نشان داده می‌شود. لازم به یادآوری است که نمونه‌ها هرکدام حامل پیش‌انگاره‌های زیادی هستند که همگی آنها در آمار ارائه‌شده، در نظر گرفته شده‌اند؛ اما در این قسمت به‌منظور اجتناب از آمیختگی موارد، سعی شده است فقط موردی توضیح داده شود که در آن بین نسخهٔ مبدأ و مقصد اختلاف وجود دارد.

در این مورد، جملهٔ «آخرین فیلم خانم اسکات یه بار دیگه در صدر پرفروش‌ترین فیلم‌ها قرار داره» حامل پیش‌انگارهٔ وجودی و تکرار است که در نسخهٔ اصلی نیست و به ترجمه افزوده شده است. در واقع، «آخرین فیلم» حامل این پیش‌انگارهٔ وجودی است که وی فیلم‌های دیگری نیز بازی کرده است. «خانم اسکات» نیز اسم خاص و حامل پیش‌انگارهٔ وجودی است. عبارت «یه بار دیگه» حامل پیش‌انگارهٔ تکرار است به این معنا که قبلاً هم فیلم وی در صدر قرار داشته است. عبارت «در صدر پرفروش‌ترین فیلم‌ها» نیز معرفه و حامل پیش‌انگارهٔ وجودی است. همچنین «گوشهٔ خلوتی از حومهٔ لندن» نیز حامل پیش‌انگارهٔ وجودی است که آن نیز در نسخهٔ مبدأ نیست و به ترجمه اضافه شده است. پس با توجه به دسته‌بندی چسترمن در اینجا راهکار افزایش دیده می‌شود.

فیلم ناتینگ هیل: دقیقه‌ی ۳، (عبور ویلیام را از خیابان برای رفتن به خانه نشان می‌دهد، این جملات از زبان وی به‌عنوان راوی نقل می‌شود).

ST	TT
----	----

<p>William: Of course, I've seen her films and always thought she was, well, fabulous -- but, you know, million miles from the world I live in. Which is here - - Notting Hill—not a bad place to be...</p>	<p>[آخرین فیلم خانم اسکات یه بار دیگه در صدر پرفروش‌ترین فیلم‌ها قرار داره]، البته که من فیلم‌های ایشونو دیدم و همیشه هم فکر کردم که فوق‌العاده است؛ اما میدونین من میلیون‌ها مایل دورتر از ایشون یعنی در ناتینگ هیل در گوشه خلوتی از حومه لندن زندگی می‌کنم.</p>
---	---

<p>فیلم ناتینگ هیل: دقیقه‌ی ۲۰ (ویلیام و اسپایک در آشپزخانه درباره‌ی لباس اسپایک صحبت می‌کنند و اسپایک می‌گوید که هیچ لباس تمیزی ندارد).</p>	
<p>ST</p>	<p>TT</p>
<p>William: There never will be, you know, <u>unless you actually clean your clothes.</u></p>	<p>ویلیام: نبایدم داشته باشی چون هیچ وقت لباسای چرکتو نمی‌شوری.</p>

در این جدول، «unless» باعث شده تا جمله بعد از آن حامل پیش‌انگاره ساختاری شود که در ترجمه، این پیش‌انگاره از بین رفته و آن را به صورت صریح ترجمه کرده است؛ بنابراین از راهکار تغییر صراحت (تصریح‌سازی) استفاده شده است.

<p>فیلم ناتینگ هیل: دقیقه‌ی ۴، (تصویر درب خانه‌ی ویلیام نمایش داده می‌شود درحالی‌که وی این جملات را به زبان می‌آورد).</p>	
<p>ST</p>	<p>TT</p>
<p>William: So this is where I spend my days and years - - in this small village in the middle of a city -- in a house with a blue door that my wife and I bought together... before she left me <u>for a man who looked like Harrison Ford, only even handsomer...</u></p>	<p>و بالاخره اینجا جاییه که من روزها و سال‌های عمرمو دارم سپری می‌کنم، توی خونه‌ای با در آبی‌رنگ که منو همسرم اونو خریدیم، البته قبل از اینکه منو ترک کنه...</p>

در این مورد، قسمت «for a man who looked like Harrison Ford, only even handsomer» حامل پیش‌انگاره وجودی، ساختاری و قیاسی است که در ترجمه کلاً حذف شده است. در واقع، «Harrison Ford» اسم خاص و حامل پیش‌انگاره وجودی، «handsomer» حامل پیش‌انگاره قیاسی و «looked like Harrison Ford» حامل پیش‌انگاره ساختاری است؛ بنابراین در این قسمت از راهکار حذف استفاده شده است.

<p>فیلم ناتینگ هیل: دقیقه‌ی ۱۲، (ویلیام و آنا در پیاده‌رو ناگهان با یکدیگر برخورد می‌کنند و قهوه ویلیام روی لباس آنا می‌ریزد).</p>
--

ST	TT
William: Here, let me help. ANNA: What are you doing?!	ویلیام: چه شانس، واقعاً متأسفم. باید منو ببخشید. اجازه بدید. آنا: لطفاً به من دست نزن.

در این مورد، در نسخهٔ ترجمه، قسمت‌هایی را اضافه کرده که حامل پیش‌انگارهٔ وجودی است که در نسخهٔ مبدأ نیست؛ بنابراین از راهکار افزایش استفاده شده است. همچنین، در جمله‌ای که آنا بیان می‌کند این پیش‌انگارهٔ سؤالی وجود دارد که ویلیام در حال انجام کاری است که در نسخهٔ دوبله تصریح‌سازی صورت گرفته و این پیش‌انگاره از بین رفته است. راهکار دیگری که در اینجا دیده می‌شود تغییر کنش غیر بیانی است، زیرا جملهٔ سؤالی به خبری تبدیل شده است.

ST	TT
William: Do you mind me not saying -- it's a rather distressing disease and the name of the hospital rather gives it away.	ویلیام: بهتره اسمشو بهتون نگم. چون یاد بیماری خطرناکش می‌فتمو احساس بدی بهم دست می‌ده.

در این مورد، ویلیام اظهار می‌دارد که مادر بزرگش بیماری ناراحت‌کننده‌ای دارد و با گفتن نام بیمارستان نام بیماری وی نیز آشکار و باعث ناراحتی می‌شود. ترجمه دوبله کاملاً متفاوت و پیش‌انگاره‌های مبدأ که وجودی هستند تغییر کرده است؛ بنابراین این مورد تحت عنوان «تغییر کلی»^۱ قرار می‌گیرد.

ST	TT
Carter: Me... I believe that you measure yourself... by the people who measure themselves by you.	کارتو: من میگم ارزش آدم بیشتر مربوط به اعمالشه نه اینکه بگم منم شنیدم.

در اینجا، قسمت «the people who measure themselves by you» حامل پیش‌انگاره است ولی در ترجمه، کل این قسمت حذف شده است. «the people» عبارت معرفه و حامل پیش‌انگارهٔ وجودی است و عبارت «who measure themselves by you» نیز حامل پیش-

۱. لازم به ذکر است که آن دسته از ترجمه‌هایی که با نسخه‌ی مبدأ از لحاظ معنایی و پیش‌انگاره، کاملاً متفاوتند و در دسته-بندی ده‌گانه‌ی چسترمن قرار نمی‌گیرند تحت عنوان «تغییر کلی» قرار داده شده‌اند.

انگاره ساختاری گسسته است؛ بنابراین در این قسمت از راهکار تغییر اطلاعات (حذف) استفاده شده است.

فیلم فهرست آرزوها: دقیقه‌ی ۵۹ (کارتر در مصر خطاب به ادوارد این جمله را بیان می‌کند).	
ST	TT
Carter: <u>You know the ancient Egyptians had a beautiful believe about that.</u>	میدونی مصریایه باستان چه عقیده‌ای داشتن؟

در این مورد، در نسخهٔ دوبله، جملهٔ مبدأ که فرم خبری دارد به صورت سؤالی ترجمه شده است و همین باعث شده تا حامل پیش‌انگارهٔ ناشی از فرم سؤالی شود، درحالی‌که در نسخهٔ اصلی این پیش‌انگاره وجود ندارد بلکه پیش‌انگارهٔ حقیقی ناشی از فعل «know» دیده می‌شود؛ بنابراین در این قسمت از راهکار تغییر کنش غیر بیانی چسترمن استفاده شده است.

فیلم فهرست آرزوها: دقیقه‌ی ۱۱ (ویرجینیا برای ملاقات کارتر به بیمارستان آمده است).	
ST	TT
Virginia: You know, I could stay a while if you want me to.	ویرجینیا: خب اگه بخوای می‌تونم بیشتر پیشت بمونم.

در این قسمت، کلمه‌ی «بیش‌تر» به ترجمه اضافه شده است که حامل پیش‌انگارهٔ قیاسی است و در نسخهٔ انگلیسی نیست؛ بنابراین در این مورد از راهکار افزایش استفاده شده است.

فیلم فهرست آرزوها: دقیقه‌ی ۵۷ (کارتر در حمام در حال پاسخ دادن به سؤالات یک مسابقه تلویزیونی است که ادوارد وارد می‌شود و درباره‌ی مشکلاتی با وی حرف می‌زند).	
ST	TT
Edward: Who is Charlie McCarthy?	ادوارد: نمیخوای بازی رو ادامه بدی؟

در این مورد، در نسخهٔ اصلی این جمله حامل پیش‌انگارهٔ سؤالی و «Charlie McCarthy» اسم خاص و حامل پیش‌انگارهٔ وجودی است اما در ترجمه، آن را به سؤالی کاملاً متفاوت با معنایی متفاوت ترجمه کرده است؛ بنابراین این مورد تحت عنوان «تغییر کلی» قرار می‌گیرد.

فیلم من هنوز آلیس هستم: دقیقه‌ی ۳ (فردریک جانسون اجرای یک جلسه را به عهده دارد که قرار است آلیس در آن سخنرانی کند. جانسون خطاب به حضار این جملات را به زبان می‌آورد).	
ST	TT

<p>Frederick Johnson: Now in my dissertation I spent about a chapter and a half fairly vituperatively citing today's guest and saying <u>why I thought she was wrong...</u></p>	<p>من یک فصل از پایان‌نامه‌ی دانشگاهیمو به عذرخواهی از مهمانمون اختصاص دادم، بعدازاینکه غفلتاً به خاطر یه اختلاف نظر به ایشون گفتم در اشتباهین...</p>
---	---

در اینجا، عبارت «why I thought she was wrong» حامل پیش‌انگارهٔ ساختاری و وجودی است که در ترجمه به «بعدازاینکه غفلتاً به خاطر یه اختلاف نظر به ایشون گفتم در اشتباهین» برگردانده شده که هم معنا را کامل تغییر داده و هم پیش‌انگاره‌های آن تغییر کرده است؛ بنابراین در این قسمت، تغییر کلی صورت گرفته است.

<p>فیلم من هنوز آلیس هستم: دقیقه‌ی ۱۱ (آلیس و جان باهم در آشپزخانه درباره‌ی وقایع روزانه خود صحبت می‌کنند).</p>	
ST	TT
<p>JOHN: I'm sure they were. And how was Lydia? ALICE: Good, y'know... JOHN: You guys argue?</p>	<p>جان: خوشحالم. لیدیا چطور بود؟ آلیس: خوب بود. میدونی ... جان: باز بگو مگو کردین؟</p>

در این مورد، کلمه «باز» در ترجمه حامل پیش‌انگارهٔ تکرار است که در مبدأ نیست؛ بنابراین در این قسمت از راهکار تغییر اطلاعات (افزایش) استفاده شده است.

<p>فیلم من هنوز آلیس هستم: دقیقه‌ی ۵۵ (همهٔ خانواده سر میز غذا هستند که ناگهان آنا و لیدیا با یکدیگر جروب‌بحث می‌کنند).</p>	
ST	TT
<p>LYDIA: Well, if you just let her do it she won't worry. What's the problem? Don't talk about her as if she isn't sitting right here.</p>	<p>بذار کارشو بکنه اینطوری نگران نمیشه. مشکل تو چیه؟ چرا جوری راجع بهش حرف میزنی انگار اینجا نیس؟</p>

در این مورد، در نسخهٔ ترجمه جملهٔ امری «Don't talk about her as if she isn't sitting right here» را به صورت سؤالی برگردانده و به همین شکل حامل پیش‌انگارهٔ سؤالی شده است که در نسخهٔ مبدأ این گونه نیست؛ بنابراین راهکاری که در این مورد استفاده شده تغییر کنش غیر بیانی است.

<p>فیلم من هنوز آلیس هستم: دقیقه‌ی ۶ (آلیس به خانهای لیدیا می‌رود تا او را ببیند، خانهای لیدیا کمی نامرتب است).</p>	
ST	TT

<p>LYDIA: The boys are total slobs. The kitchen is the main battleground, but I've got them in training. So we'll see how that goes.</p>	<p>لیدیا: بچه‌ها خیلی شلخته و تنبلن. آشپزخونه میدون جنگ اصلیه ولی دارم تعلیمشون میدم یاد بگیرن.</p>
--	---

در این مورد، جمله «So we'll see how that goes» حامل دو پیش‌انگاره وجودی «we» و «that» و یک پیش‌انگاره ساختاری است که در ترجمه کلاً حذف شده، بنابراین در این مورد از راهکار حذف استفاده شده است.

<p>فیلم هدیه‌ی نهایی: دقیقه‌ی ۳۴ (امیلی در پارک در حال صحبت با جیسون است که مادرش به سمت آنها می‌آید).</p>	
<p>ST</p>	<p>TT</p>
<p>Emily: I was just having a pleasant conversation with this gentleman. <u>Leave us alone, please.</u> Mom: Dear, don't be ridiculous.</p>	<p>امیلی: من داشتم از مصاحبت با این آقای محترم لذت می‌بردم. اجازه بده به صحبتامون ادامه بدیم مامان. مادر: مسخره‌بازی درنیار.</p>

در این مورد، در نسخه‌ی مبدأ «leave us alone» حامل پیش‌انگاره‌ی ناشی از تغییر وضعیت و وجودی است؛ اما در ترجمه این مساله حذف شده و تصریح‌سازی صورت گرفته است. به این ترتیب می‌توان گفت که در این قسمت از راهکار تغییر صراحت استفاده شده است.

<p>فیلم هدیه‌ی نهایی: دقیقه‌ی ۵۱ (جیسون از مادر امیلی دعوت می‌کند تا به مراسم آنها بیاید).</p>	
<p>ST</p>	<p>TT</p>
<p>Jason: I was wondering if you'd like to join me for <u>Thanksgiving</u></p>	<p>می‌تونم برای مراسم شام خانوادگیمون دعوتتون کنم؟</p>

در این مورد، «Thanksgiving» اسم خاص و حامل پیش‌انگاره‌ی وجودی است که به روز شکرگزاری اشاره دارد، اما در نسخه‌ی دوبله به دلیل مسائل فرهنگی به «مراسم شام خانوادگی» برگردانده شده است. در واقع در این مورد راهکار فیلتر فرهنگی چسترمن مشاهده می‌شود.

<p>فیلم هدیه‌ی نهایی: دقیقه‌ی ۹ (فیلمی از رد در حضور همیلتون و جیسون بخش می‌شود که رد قبل از مرگش آن را ضبط کرده است).</p>	
<p>ST</p>	<p>TT</p>
<p>Red: How was my funeral? Well attended?</p>	<p>رد: امیدوارم مراسم به‌خوبی برگزار شده باشه.</p>

در این مورد، جملهٔ مبدأ سؤالی و حامل پیش‌انگارهٔ سؤالی است؛ اما در ترجمه به صورت خبری ترجمه شده و تنها پیش‌انگارهٔ وجودی «مراسم» را انتقال می‌دهد؛ بنابراین راهکاری که در اینجا اتخاذ شده، تغییر کنش غیر بیانی است.

ST	TT
Hamilton: There's a flight to Houston tomorrow at ۷:۰۰ a.m. Jason: As in morning, ۷:۰۰ a. M?	همیلتون: فردا ۷ صبح یه پرواز به هوستون هست. جیسون: فردا صبح؟ ساعت ۷؟ درست شنیدم؟

در اینجا، سؤال «درست شنیدم؟» به ترجمه اضافه شده است که حامل پیش‌انگارهٔ ناشی از فرم سؤالی است؛ در حالی که در مبدأ نیست. پس در این مورد از راهکار افزایش استفاده شده است.

ST	TT
Jason: I just want to see you and Dad again soon. Write back, please. Love, Jason.	جیسون: فقط میخوام شما و پدرو زودتر ببینم. خواهش می‌کنم. دوستون دارم. جیسون.

در این مورد، کلمه‌ی «again» حامل پیش‌انگارهٔ تکرار است که در ترجمه حذف شده است. همچنین «write back» که حامل پیش‌انگارهٔ قیاسی است در ترجمه به «خواهش می‌کنم» تغییر یافته است؛ بنابراین در این مورد در قسمت اول راهکار حذف و در قسمت دوم نیز تغییر کلی صورت گرفته است.

بسامد کل پیش‌انگاره‌های موجود در نسخهٔ اصلی فیلم‌ها و تعداد موارد اختلاف آن با نسخه‌ی دوبله در جدول شماره‌ی (۱) ارائه شده است. همچنین در جدول شماره‌ی (۲) بسامد راهکارهای ترجمه‌ای به کار گرفته شده در این موارد اختلاف که مترجمان در نسخهٔ دوبله اتخاذ کرده‌اند مشاهده می‌شود.

جدول (۱): بسامد پیش‌انگاره و تعداد موارد اختلاف در آن میان نسخهٔ اصلی و دوبلهٔ فیلم‌ها

نام فیلم	بسامد پیش‌انگاره‌های مبدأ	موارد اختلاف
ناتینگ هیل	۱۹۰۷	۲۲۸
فهرست آرزوها	۱۴۱۱	۱۴۳

۱۸۹	۱۷۰۱	هدیه‌ی نهایی
۱۳۴	۱۹۸۹	من هنوز آلیس هستم

جدول (۲): بسامد راهکارهای ترجمه‌ای استفاده‌شده در موارد اختلاف پیش‌انگاره‌های نسخه‌ی اصلی و دوبله

فیلم‌ها

تغییر کلی	راهکار فیلتر فرهنگی	راهکار تغییر کنش غیر بیانی	راهکار تغییر صراحت	راهکار افزایش	راهکار حذف	نام فیلم
۵۵	۸	۲	۲۲	۵۵	۸۶	ناتینگ هیل
۱۰	-	۴	-	۲۷	۱۰۲	فهرست آرزوها
۳۹	۶	۲	۹	۳۸	۹۵	هدیه‌ی نهایی
۲۴	-	۲	-	۳۴	۷۴	من هنوز آلیس هستم

با تحلیل صورت گرفته از چهار فیلم یادشده، مشاهده می‌شود که طبق جدول شماره‌ی (۱)، در مواردی میان پیش‌انگاره نسخه اصلی و دوبله فیلم‌ها تفاوت وجود دارد. با نگاه به آمار ارائه‌شده به راحتی می‌توان دید که این موارد اختلاف کم نیست و بخش قابل توجهی از آمار را به خود اختصاص داده است. نحوه عملکرد مترجمان در این موارد و راهکار ترجمه‌ای مورد استفاده آنها نیز خود می‌تواند حقایقی را آشکار کند. طبق جدول شماره‌ی (۲) در واقع بیش‌ترین راهکاری که مورد استفاده واقع شده راهکار تغییر اطلاعات است. همان‌گونه که پیش‌تر نیز اشاره شد این راهکار شامل حذف و افزایش اطلاعات مبدأ است. از میان این دو راهکار نیز بیش‌ترین فراوانی مربوط به راهکار حذف است. راهکارهای دیگر همچون تغییر صراحت، فیلتر فرهنگی، تغییر کنش غیر بیانی نیز فراوانی کم‌تری دارند و در درجات بعدی قرار می‌گیرند. در برخی موارد نیز ترجمه قسمتی از نسخه اصلی فیلم کاملاً تغییر کرده است که این تغییر منجر به تغییر در معنا و همچنین در برخی موارد تغییر در پیش‌انگاره مبدأ شده است. از آنجایی که این تغییرات، زیرشاخه‌ی هیچ‌یک از رویکردهای ترجمه‌ای چسترمن قرار نمی‌گیرد این قسمت تحت عنوان «تغییر کلی» در نظر گرفته شد که البته تعداد این نوع تغییرات هم کم نیست و بعد از حذف و افزایش پربسامدترین حالت است.

مسئله‌ای که لازم است در این پژوهش و سایر پژوهش‌های مربوط به حوزه‌ی دوبله در نظر داشت این است که دوبله و ترجمهٔ آن با محدودیت‌هایی همراه است. یکی از محدودیت‌هایی که در دوبله وجود دارد این است که باید میان صدا و حرکت لب بازیگران هماهنگی وجود داشته باشد^۱، بنابراین گاهی جملات باید کوتاه و یا بلند شوند تا این هماهنگی ایجاد شود. البته کشورهای مختلف در این زمینه متفاوت عمل می‌کنند. برخی کشورها بیش‌تر به این اهمیت می‌دهند که ترجمه وفادار باشد؛ درحالی‌که در برخی دیگر هماهنگی لب و صدا در اولویت است (کولسترا، پیترس و اسپینف^۲، ۲۰۰۲، ص ۳۳۷). مورد دیگری که اهمیت دارد این است که در دوبله، تنها با یک شخص در جایگاه مترجم سروکار نداریم و ترجمه‌ای که در نهایت تولید می‌شود باید مورد تأیید مدیر دوبلاژ واقع شود. این‌ها محدودیت‌هایی است که کار ترجمهٔ دوبله را سخت و محدود می‌کند.

نتیجه‌گیری

از تحلیل پیش‌انگاره‌های نسخهٔ اصلی و دوبلهٔ چهار فیلم یادشده، مشخص شد موارد اختلافی میان آنها وجود دارد. در برخی موارد پیش‌انگارهٔ مبدأ حذف، در برخی موارد تغییر و در برخی نیز پیش‌انگاره‌ای جدید به نسخهٔ اصلی فیلم اضافه شده است. در واقع به‌منظور بررسی نحوهٔ برخورد مترجمان با این بُعد کاربردشناختی راهکارهای ترجمه‌ای استفاده‌شده توسط آنها نیز تعیین گردید. در نسخهٔ دوبله، در اکثر موارد هنگام مواجهه با پیش‌انگاره، از راهکار حذف استفاده شده است. در موارد زیادی نیز کل قسمت مبدأ به‌صورت کاملاً متفاوتی ترجمه شده که معنا و پیش‌انگارهٔ متفاوتی دارد. در مواردی نیز آنچه را که شخصیت فیلم به‌صورت غیرمستقیم در کلام خود بیان می‌کند به‌صورت صریح و واضح انتقال داده است. همهٔ این حذف و تغییرات منجر به از بین رفتن و یا تغییر قسمتی از نسخهٔ اصلی فیلم شده است که بر درک مخاطب از فیلم تأثیر می‌گذارد. جدای از در نظر گرفتن محدودیت‌هایی که در قسمت قبل برای دوبله و ترجمهٔ آن ذکر شد، این مساله که بسامد موارد اختلاف میان پیش‌انگاره‌های نسخهٔ اصلی فیلم و ترجمهٔ دوبله زیاد است می‌تواند حاکی از این موضوع باشد که مترجمان

۱. lip synchronicity

۲. Koolstra, Peeters & Spinhof

توانش لازم برای درک و انتقال پیش‌انگاره را ندارند و به همین علت به شیوه‌هایی همچون حذف و تغییر کلی مبدأ متوسل می‌شوند. این راهکارها در خیلی از موارد منجر به از بین رفتن معنای مبدأ و همچنین رعایت نکردن مسأله وفاداری در ترجمه می‌شود؛ بنابراین لازم است مترجمان دانش خود را در زمینه‌ی ابعاد کاربردشناختی متن و به‌ویژه پیش‌انگاره افزایش دهند و در این زمینه توانش لازم را به دست آورند. لازم به یادآوری است که داده‌های این پژوهش محدود به همین چهار فیلم است و قابل تعمیم به همه موارد نیست.

کتاب‌نامه

- ۱- مومنی‌راد، ا.، و علی‌آبادی، خ.، و فردانش، ه.، و مزینی، ن. (۲۰۱۳). تحلیل محتوای کیفی در آیین پژوهش: ماهیت، مراحل و اعتبار نتایج. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۴(۱۴)، ۱۸۷-۲۲۲.
- ۲- Bublitz, W., & Norrick, N. R. (Eds.). (۲۰۱۱). *Foundations of pragmatics* (Vol. ۱). Walter de Gruyter.
- ۳- Chesterman, A. (۲۰۱۶). *Memes of translation: The spread of ideas in translation theory* (Vol. ۱۲۳). John Benjamins Publishing Company.
- ۴- Cui, Y., & Zhao, Y. (۲۰۱۴). A contextual perspective on presupposition, with reference to translation studies. *Stellenbosch Papers in Linguistics Plus*, ۴۳, ۳۱-۴۲.
- ۵- Ehrman, J. F. (۱۹۹۳). Pragmatics and translation: the problem of presupposition. *TTR*, ۶(۱), ۱۴۹-۱۷۰.
- ۶- El-Gamal, A. (۲۰۰۱). Presupposition, perceptual relativity and translation theory. *Revista alicantina de estudios ingleses*, ۱۴, ۳۷-۶۲.
- ۷- Fawcett, P. ۱۹۹۷. *Translation and language: Linguistic theories explained*. Manchester: St. Jerome.
- ۸- Givón, T. (۱۹۸۹). *Mind, Code and Context: Essays in Pragmatics*. Chicago: Chicago University Press
- ۹- Hassan, A. Bahaa-eddin (۲۰۱۱). *Literary Translation: Aspects of Pragmatic Meaning*. Cambridge Scholars Publishing.
- ۱۰- Hatim, B., & Mason, I. (۱۹۹۷). *The Translator as Communicator*. London: Routledge.
- ۱۱- Koolstra, C. M., & Peeters, A. L., & Spinhof, H. (۲۰۰۲). The pros and cons of dubbing and subtitling. *European Journal of Communication*, ۱۷(۳), ۳۲۵-۳۵۴.
- ۱۲- Potts, C. (۲۰۱۵). Presupposition and implicature. *The handbook of contemporary semantic theory*, ۲, ۱۶۸-۲۰۲.

- ۱۳- Rafieyan, V. (۲۰۱۶). Relationship between Pragmatic Comprehension and Translation of Culture-Bound Texts. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, ۲(۳), ۲۵۷-۲۶۷.
- ۱۴- Samimi, M. R., & Abbasi, P. (۲۰۱۴). Cultural Presuppositions in Translation from Persian into English: A Case Study of Two Persian Novels: The Blind Owl and The School Principal. *The Criterion An International Journal in English*. ۵, ۴۶۷-۴۸۰.
- ۱۵- Sbisà, M. (۱۹۹۹). Presupposition, implicature and context in text understanding. In *International and Interdisciplinary Conference on Modeling and Using Context* (pp. ۳۲۴-۳۳۸). Springer, Berlin, Heidelberg.
- ۱۶- Stalnaker, R. (۱۹۷۳). Presuppositions. *Journal of philosophical logic*, ۲(۴), ۴۴۷-۴۵۷.
- ۱۷- Triki, M. (۲۰۱۳). A Pragmatic Approach to the Study of English/Arabic Translation Errors. *Journal Academica*, ۲(۱), ۳۹-۵۱.
- ۱۸- Yule, G. (۱۹۹۶). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.